

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

УДК 78.071.2

DOI 10.32461/2226-3209.1.2024.302014

Цитування:

Овчарук О. В. Науково-дослідницькі та освітні стратегії як чинник культурних інновацій: досвід Сполученого Королівства. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 1. С. 3–9.

Ovcharuk O. (2024). Research and education strategies as a factor of cultural innovation: experience of the United Kingdom. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 1, 3–9 [in Ukrainian].

Овчарук Ольга Володимирівна,

доктор культурології, професор,

професор кафедри креативних

культурних індустрій

Національної академії керівних кадрів

культури і мистецтв

<https://orcid.org/0000-0001-5540-3286>

Web of Science ResearcherID: AAP-1604-2021

OvcharukOlga.19@gmail.com

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКІ ТА ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ЧИННИК КУЛЬТУРНИХ ІННОВАЦІЙ: ДОСВІД СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА

Мета статті – розкрити сутність науково-дослідницьких та освітніх стратегій як чинників культурних інновацій шляхом аналізу практичного досвіду науково-дослідницьких та освітніх інституцій Сполученого Королівства. **Методологія дослідження** полягає у використанні *системного підходу* для визначення системного бачення формування культурних інновацій різними інституціями Сполученого Королівства. Провідними методами дослідження є: *компаративний метод* – для здійснення порівняльного аналізу підходів розвитку інституцій, концепцій наукових проєктів та освітніх програм; *структурно-типологічний метод* – для виявлення особливостей інституційної системи та виявлення її типологічних особливостей; *метод семіотичного аналізу* – для інтерпретації змістів культурних проєктів та мистецьких освітніх програм як знакових систем в просторі культури; *метод теоретичного узагальнення* – для узагальнення результатів дослідження. **Наукова новизна** полягає в узагальненні досвіду державних інституцій (Міністерство культури, медіа та спорту, Рада мистецтв Англії), дослідницьких (Дослідження та інновації, Мистецька та гуманітарна дослідницька рада) та освітніх установ (Королівський коледж Лондона, Школа мистецтв Університету Кінгстона, Коледж мистецтв, соціальних та гуманітарних наук Університету Лінкольна) Сполученого Королівства, спрямованого на розробку дослідницьких програм, проєктів, визначення їх пріоритетів та умов фінансування як змістовних складових пріоритетними науково-дослідницьких та освітніх стратегій у сфері культури. **Висновки.** Стратегічними пріоритетами, що забезпечують розвиток культурних інновацій, є: дослідження та розробка новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту, іммерсивних технологій в мистецтві, віртуальної, доповненої та змішаної реальності, цифрової культури, інтеграція їх результатів у галузі культурних індустрій. Для освітніх стратегій притаманна міждисциплінарність, орієнтованість на цифрові гуманітарні науки, візуальні мистецтва, медіа, креативні індустрії. Це дозволяє долати традиційні дисциплінарні кордони, створювати нові спеціалізації, використовувати потенціал мистецтва для вирішення складних проблем реального світу, досягнення справжніх соціально значущих змін.

Ключові слова: науково-дослідницькі стратегії, освітні стратегії, державні та дослідницькі інституції Сполученого Королівства, навчальні заклади Сполученого Королівства, науково-дослідницькі проєкти, освітні програми, культурні інновації.

Ovcharuk Olga, Doctor of Cultural Studies, Professor at the Department of Creative Cultural Industries, National Academy of Culture and Arts Management

Research and education strategies as a factor of cultural innovation: experience of the United Kingdom

The purpose of the article is to reveal the essence of research and educational strategies as factors of cultural innovation by analysing the practical experience of research and educational institutions of the United Kingdom. The **methodology** of the study is to use a systematic *approach* to determine the systemic vision of cultural innovation by different institutions of the United Kingdom. The main research methods are: *comparative method* – for a comparative analysis of institutional development approaches, concepts of research projects and educational programmes; *structural and typological method* – to identify the features of the institutional system and identify its typological features; method of *semiotic analysis* – to interpret the content of cultural projects and art educational programmes as sign systems in the cultural space; method of *theoretical generalisation* – to summarise the research results. The **scientific novelty** lies in the generalisation of the experience of government institutions (Ministry of Culture, Media and Sport, Arts Council England), research institutions (Research and Innovation, Arts and Humanities Research Council) and educational institutions (King's College London, Kingston University School of Art, College of Arts, Social Sciences and Humanities, University

of Lincoln) of the United Kingdom aimed at developing research programmes, projects, determining their priorities and funding conditions as substantive components of promising research. **Conclusions.** The strategic priorities that ensure the development of cultural innovations are research and development of the latest technologies, including artificial intelligence, immersive technologies in art, virtual, augmented and mixed reality, digital culture, and integration of their results in the cultural industries. Educational strategies are characterised by interdisciplinarity, focus on digital humanities, visual arts, media, and creative industries. This makes it possible to overcome traditional disciplinary boundaries, create new specialisations, and use the potential of art to solve complex real-world problems and achieve real socially significant change.

Keywords: research strategies, educational strategies, government and research institutions of the United Kingdom, educational institutions of the United Kingdom, research projects, educational programmes, cultural innovations.

Актуальність теми дослідження. Зміна сучасних світоглядних парадигм зумовлює потребу в пошуку новітніх освітніх та науково-дослідницьких стратегій у сфері культури. Це обумовлено принциповими викликами, які постали перед людством та умовами його існування, стрімким розвитком інформаційних технологій, цифровізації усіх сфер життєдіяльності людини, поширенням новітніх практик комунікації тощо. Не менш важливими виглядають суттєві трансформації у розумінні самої культури та її ролі у подоланні викликів, що постають перед прийдешніми поколіннями, формуванні нових перспектив розвитку суспільства майбутнього, появи новітніх соціокультурних моделей його функціонування. У цьому зв'язку, представляється актуальним вивчення досвіду провідних країн світу, які мають потужні дослідницькі та освітні традиції у галузі культури і мистецтв. Сполучене Королівство (Великобританія) привертає значну увагу як країна, що займає передові позиції у світовій системі освіти, має потужний досвід у сфері культурної дипломатії та чисельні розвинені науково-дослідні та освітні інституції. Завдяки їх активній науково-дослідницькій, просвітницькій та культурно-освітній діяльності визначаються пріоритетні напрями розвитку культури та формування культурного іміджу країни, забезпечується динаміка та інноваційні розробки в сфері культури та креативних індустрій, що значно пливає на стан креативної економіки країни. Тож, аналіз напрямів наукових досліджень у сфері культури, що реалізуються державними інституціями, а також змісту освітніх програм з мистецтва провідних навчальних закладів Сполученого Королівства дозволяють розкрити сутність науково-дослідницьких та освітніх стратегій як визначальних чинників сучасних культурних інновацій та перспектив розвитку культури. Цей досвід є значущим для пошуків новітніх напрямів культурологічних досліджень для української наукової спільноти, а саме – з позицій осмислення їх змістовного спрямування, організаційних засад реалізації, можливостей їх фінансування, адже саме від науково-освітніх стратегій сьогодення залежить – чи стане сфера культури України

катализатором соціокультурного та економічного відновлення країни.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У вітчизняному науковому дискурсі проблема формування, специфіки та змісту сучасних освітніх та дослідницьких стратегій у галузі культури та мистецтв Великобританії поки не знайшла достатнього висвітлення. Втім, питання становлення культурної політики, виникнення та розвитку культурної дипломатії, а також особливості управлінського досвіду в мистецькій сфері Великобританії стали предметом вивчення вітчизняних вчених. Так, в колективній монографії «Культурна політика та мистецька освіта: моделювання процесів» (Київ, 2013), аналізуючи моделі взаємодії держави та бізнесу в культурній політиці Великобританії, вчені розкрили механізми фінансування організацій та закладів культури, культурно-мистецьких проєктів, культурних індустрій та закладів мистецької освіти тощо [1]. У статті Х. Цимбалової «Виникнення та розвиток культурної дипломатії та Британської Ради у Великій Британії: етапи інституціоналізації (початок ХХ – друге десятиліття ХХІ ст.)» детально розкрито напрями діяльності такої відомої культурної інституції як Британська Рада, проаналізовано її роль у поширенні британської культури, науки, технологій та освіти, як в середині країни, так і зовні, наведено приклади використання новітніх технологій для реалізації культурних проєктів у країнах перебування цієї інституції [3]. В. Маліков у статті «Культурна політика Великої Британії та її цінність для України» на основі вивчення урядових звітів, проєктів національного та місцевого рівнів, аналізу концепцій культурної політики, представлених у дослідженнях британських вчених, виокремив ключові ідеї культурної політики, реалізація яких забезпечує Великобританії світове лідерство в культурному розвитку [2].

Однак, попри наявність представлених досліджень, подальшого вивчення потребують сучасні підходи державних дослідницьких та освітніх інституцій Об'єднаного Королівства до формування стратегій розвитку культури та культурно-мистецької освіти, зміст яких може

стати корисним для перспектив розвитку сфери культури в Україні.

Мета статті – розкрити сутність науково-дослідницьких та освітніх стратегій як чинників культурних інновацій шляхом аналізу практичного досвіду науково-дослідницьких та освітніх інституцій Сполученого Королівства.

Виклад основного матеріалу. Реалістичне бачення ролі культурного сектора, визнання його самоцінності та соціальної значущості для інноваційного розвитку суспільства є визначальним чинником у формуванні наукових та освітніх стратегій у галузі культури Великобританії. Соціальна цінність культури визначається через її вплив на освіту, здоров'я та суспільну згуртованість. Цьому сприяє потужна державна культурна політика, значний політичний інтерес з боку уряду, державних та недержавних організацій, бізнесу, громадянського суспільства, здійснення активних пошуків джерел фінансування для розвитку різних видів мистецтва, реалізації освітніх програм, культурно-мистецьких проєктів.

Провідною державною інституцією Сполученого Королівства, яка регулює діяльність у сфері культури, є Міністерство культури, медіа та спорту (Department for Culture, Media and Sport (DCMS)). Міністерство підтримує культуру, мистецтво, медіа, спорт, туризм, громадянське суспільство в усіх куточках Англії й тим самим визначає провідну позицію Великобританії в цих сферах, важливість цих секторів для економіки, способу життя, репутації країни в усьому світі [7].

Слід відзначити, що у «Білій книзі культури» (The Culture White Paper) – документі, підготовленому за сприяння Міністерства культури, медіа та спорту, культура розглядається як потужний засіб поживлення розвитку суспільства, та економіки на національному та місцевому рівнях, а пов'язана з нею креативна індустрія вважається однією з найкращих інвестицій, яка була зроблена британцями. Урядом визнаний вагомий внесок культури в економічний розвиток та ринок праці, освіту, покращення здоров'я та благополуччя громад, міст, регіонів країни: «Культурні сектори вже є надзвичайно важливою частиною нашої економіки та суспільства. Ми знаємо, що інвестиції в культуру мають не лише величезну економічну цінність; вони також мають широкий спектр переваг, які торкаються нашого життя кожного дня. Ми бачимо який вплив має культура на освіту дітей, і ми починаємо краще розуміти глибокий взаємозв'язок між культурою, здоров'ям і благополуччям» [18, 15].

Уряд Сполученого Королівства переконливо демонструє своє бачення стратегії розвитку та підтримки культури та мистецтв через спрямування діяльності та фінансування ряду державних інституцій. Так, Рада мистецтв Англії (Arts Council England) є національною агенцією розвитку креативності та культури, яка діє від імені держави та отримує фінансування від неї [5]. Частину коштів Рада отримує з бюджету, а також від Національної лотереї, яка є важливим джерелом доходу для культурного сектора. Починаючи з часу заснування – 1994 р., Національна лотерея надала більш ніж 20 мільярдів фунтів стерлінгів для підтримки і розвитку мистецтва, спадщини, спорту, добровільних груп, а також для охорони здоров'я, освіти та навколишнього середовища [3, 90]. На сучасному етапі «Рада мистецтв Англії» виконує важливу функцію, яка полягає у створенні умов, за яких творчість та культура можуть процвітати по всій країні. За фінансової підтримки Ради здійснюються дослідження, надаються фахові експертні поради задля розвитку творчого та культурного сектору, а також для того, щоб Англія стала країною, в якій цінується творчість кожного, створюються можливості для розвитку, де кожен може мати доступ до високоякісного культурного продукту та культурного досвіду/

Сформульована мета діяльності Ради має чіткий план реалізації, що представлений у Стратегії 2020-2030 «Давайте творити» (Let's Create) – документі, у якому сформульовано бачення майбутнього розвитку творчості та культури до 2030 року [17]. Ключові ідеї Стратегії визначені на основі її публічного обговорення з представниками громадськості, молоддю, митцями, кураторами та бібліотекарами, керівниками культурних організацій, а також працівниками місцевих та національних органів влади з багатьох актуальних питань розвитку та фінансування культурного сектору. Важливим положенням Стратегії є чітко артикульоване бачення сутності культури та творчості. Так, культура розглядається як сфера діяльності, пов'язана з різними формами мистецтва, серед яких: комбіновані види мистецтва, танець, бібліотеки, література, музеї, музика, театр, візуальне мистецтво, а також організації, що їх представляють. Поняття «творчість» застосовується для позначення процесу творення, виробництва або участі в культурі. Взяті разом, культура та творчість допомагають спільно творити, розуміти один одного, об'єднувати спільноти, відкривати для себе світ. Відтак, інвестиції у культуру та творчість можуть принести широкі соціальні переваги, через навички, які вони пропонують молоді молодим людям та працівникам, економічне

зростання, яке вони генерують, а також роль, яку вони відіграють у створенні здорових, згуртованих громад. У цілому, запропонована Радою мистецтв Англії Стратегія розвитку культури на 2020-2030 рр. покликана досягнути основної мети – щоб Англія зміцнила свою репутацію як одна з найкреативніших країн світу.

Дослідження та інновації Сполученого Королівства (UK Research and Innovation (UKRI)) є найбільшим державним органом, який інвестує в дослідження, щоб збагатити життя, стимулювати економічне зростання, створити робочі місця та надати високоякісні державні послуги по всій Великобританії [20]. До складу інституції входить Мистецька та гуманітарна дослідницька рада (Arts and Humanities Research Council (AHRC)), яка фінансує оригінальні дослідження світового рівня – від філософії до усіх видів мистецтва та креативних індустрій [4]. Усвідомлення того, що таке бути людиною, визначення її ролі серед викликів сьогодення та можливостями майбутнього – це широкий спектр проблем, які охоплюють сферу гуманітарних досліджень Ради. За останні п'ять років AHRC разом з UKRI надали близько 300 грантів у рамках Фонду досліджень глобальних викликів. Ці нагороди спираються на дослідницьку базу AHRC для вирішення проблем розвитку, які є глобальними викликами, включаючи скорочення бідності, глобальну охорону здоров'я, зміну клімату, стійкість, конфлікти, переміщення, інклюзивну освіту та швидку урбанізацію. Таким чином, людина та глобальні виклики, перед якими вона постала, а також культура як простір сучасних інновацій в мистецтві, освіті, науці, вивчення їх впливу на навколишнє середовище визначають стратегію сучасних гуманітарних досліджень.

Серед амбіційних міждисциплінарних досліджень особливу увагу привертають проекти, спрямовані на розробку новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту, та їх інтеграції у багатьох галузях та секторах Великобританії. Так, на дослідження штучного інтелекту з метою стимулювання трансформаційних інновацій «UK Research and Innovation» отримав від уряду Сполученого Королівства фінансування на 100 мільйонів фунтів стерлінгів. Ці дослідження дозволять сформувати Великобританії інноваційний підхід до регулювання штучного інтелекту, вивести країну в світові лідери як у безпеці штучного інтелекту, так і в його розробці [20].

Дослідження творчого потенціалу іммерсивних технологій в мистецтві (Immersive Arts), а також технологій віртуальної, доповненої та змішаної реальності є одним з пріоритетних напрямів діяльності Мистецької

та гуманітарної дослідницької ради. За її сприяння фінансується проєкт «Іммерсивне мистецтво», який спирається на досвід Великобританії у підтримці художників для розкриття творчого потенціалу новітніх технологій. Як зазначила пані міністр культури Люсі Фрейзер, «уряд уже інвестував 75 мільйонів фунтів стерлінгів у створення мережі науково-дослідних лабораторій по всій Великобританії, які виведуть нас на передову позицію в сфері візуальних ефектів, технології захоплення руху та штучного інтелекту для екранної та сценічної індустрії. Розвиток навичок та інфраструктури, що лежить в основі технології занурення, дозволить максимально розширити потенціал наших потужних креативних індустрій і досягнути нашої мети збільшити їх на 50 мільярдів фунтів стерлінгів до 2030 року» [14]. У цілому, дослідження у сфері інноваційних технологій мають значний вплив на розвиток широкого спектру мистецьких практик, дозволяють митцям розвивати навички їх застосування, сприяють економічному зростанню у сфері креативних індустрій.

Важливими центрами, що здійснюють дослідження у сфері культури, є заклади освіти Сполученого Королівства. Багато з них мають давню історію, розгалужену структуру, а також потужну теоретичну та матеріальну базу, фінансування для проведення перспективних наукових пошуків. В контексті нашої розвідки привертають увагу дослідження, що реалізуються освітніми навчальними закладами у сфері культури, мистецтва та гуманітарних наук. Серед багатьох відомих освітніх та дослідницьких центрів Сполученого Королівства розглянемо діяльність деяких з них, зокрема, Королівський коледж Лондона (King's College London) [9], Університет Кінгстона (Kingston University London) [12], Університет Лінкольна (Lincoln University) [21].

Королівський коледж Лондона (King's College London) – один з найстаріших та найпрестижніших університетів Сполученого Королівства. Місією університету є підтримка тих, хто прагне вирішити найактуальніші питання світу, а навчання та дослідження мають служити суспільству [9]. Робота над дослідженнями у сфері культури, мистецтва та гуманітарних наук у Королівському коледжі Лондона здійснюється на одному з провідних факультетів університету – Факультеті мистецтв та гуманітарних наук (Faculty Arts and Humanities). Міждисциплінарність та інноваційність досліджень у галузі культури і мистецтв, необхідність залучення новітніх знань та технологій у розробці творчих та культурних проєктів сприяє тісній взаємодії

між Факультетом мистецтв та гуманітарних наук із загально-університетськими Інститутами, зокрема такими як Інститут Королівської культури (King's Culture Institute), Інститут глобальних культур (Global Culture Institute), Інститут цифрового майбутнього (Digital Future Institute) та ін.. Слід зазначити, що Факультет мистецтв та гуманітарних наук Королівського коледжу Лондона є одним з провідних дослідницьких центрів у сфері культури в Європі. За рейтингом Research Excellence Framework він посів третє місце у Великобританії за дослідницьку потужність та шосте місце в Європі (QS World University Ranking, 2023). Завдяки широкому діапазону спеціалізацій, представлених на Факультеті мистецтв та гуманітарних наук Королівського коледжу Лондона – від популярної культури до політики, а також від культурного менеджменту до креативних міст, здійснюються дослідження в галузі цифрової культури, медіа, аналізу креативних індустрій. Спеціалізації включають вивчення проблем креативних міст, візуальної культури, популярної культури, культурної політики та політики креативних індустрій, культурний менеджмент, музеї та спадщину, підприємництво та культурне виробництво, культурне відновлення, культуру та культурну ідентичність, а також міжгалузеву культуру [8].

Історія існування Університету Кінгстона (Kingston University London) сягає понад 120 років. Наразі освіту в Університеті здобувають понад 20 000 студентів з більше, ніж 140 країн світу, 1930 – це середня чисельність співробітників, загальний дохід складає 229,5 мільйонів фунтів стерлінгів (у 2022-2023 рр.). Сучасна освітня стратегія Університету спрямована на формування у здобувачів навичок, необхідних для професійного зростання в умовах активного поширення штучного інтелекту та новітніх технологій [12]. Центром мистецької освіти Університету є Кінгстонська школа мистецтв (Kingston School of Art), яка визнана як одна з найкращих креативних шкіл Сполученого Королівства, а також є центром передового досвіду в галузі мистецтва, дизайну, креативних та культурних індустрій [10]. Школа мистецтв Кінгстона має сформоване науково-дослідницьке середовище, що заохочує та підтримує інноваційні дослідження через практику, історію та теорію. Відтак, дослідження спираються на творчі практики художників, дизайнерів, кінематографістів, виконавців, музикантів, письменників, архітекторів та інших експертів творчих індустрій, а також критиків та істориків культури, які мають ґрунтовний професійний та комерційний досвід у сфері своєї діяльності. Метою школи

мистецтв є – сприяння динамічному середовищу, яке реалізує та підтримує індивідуальні та спільні дослідницькі проекти. Це досягається шляхом обміну ідеями та практиками всередині та між дисциплінами, що приносить користь як академічній спільноті, так і промисловості, бізнесу та громадськості. Через участь дослідників у реалізації реальних проектів набувається досвід розробки творчих ідей та формування необхідних навичок, необхідних для успішного майбутнього у конкурентному середовищі культурних та творчих індустрій [10].

Одним із сучасних та амбіційних університетів Сполученого Королівства є Університет Лінкольна (University of Lincoln). Заснований лише у 1996 р. Університет перетворився на інноваційний навчальний заклад, який щороку приймає тисячі студентів з усього світу. Базові принципи Університету – досконалість у викладанні та навчанні; реагування на потреби громад та організацій; партнерська співпраця із стейкхолдерами; створення інноваційного дослідницького середовища визначили сутність стратегії розвитку закладу. Її мета – увійти до складу 40 найкращих навчальних установ Великобританії [21].

Структурним підрозділом Університету є Коледж мистецтв, соціальних та гуманітарних наук (College of Arts, Social Science and Humanities), який об'єднує провідні творчі школи – Школу архітектури та антропологічного середовища, Школу творчого мистецтва, Школу дизайну, Школу кіно, медіа та журналістики, Школу гуманітарних наук та спадщини. У цілому, концепція мистецького навчання Університету Лінкольна заснована на поєднанні різних творчих напрямів та шкіл, як осередків інноваційності, креативності, професійної доцільності [6].

Активний розвиток сфери креативних індустрій у Сполученому Королівстві обумовлює необхідність впровадження в освітній процес Університету Лінкольна програм, пов'язаних із створенням кіно, розвитком радіо та телебачення, анімації, виробництвом звуку, музики, а також підготовкою фахівців у сфері сучасних медіа як провідного джерела інформації в цифровому суспільстві XXI століття. Запропонована освітня стратегія дозволяє забезпечувати потреби галузі фахівцями із сформованими навичками та передовим практичним досвідом. У цілому, освітні траєкторії в культурно-мистецькій освіті Університету Лінкольна спрямовані на інноваційні напрями розвитку сучасних креативних індустрій, що передбачає тісну інтеграцію та міждисциплінарність запропонованих для вивчення освітніх

програм. Наукові стратегії у сфері гуманітарних та мистецьких досліджень Університету Лінкольна реалізуються шляхом залучення значних інвестицій в сучасне обладнання, дослідницькі засоби та співпрацю із високопрофесійною академічною спільнотою. Орієнтованість досліджень навколо найгостріших тем та викликів сучасності дозволяє долати традиційні дисциплінарні кордони, створюючи нові спеціалізації, використовувати потенціал мистецтва для вирішення проблем реального світу та досягнення справжніх та соціально значущих змін.

З цією метою започаткований культурно-мистецький проєкт «Мистецтво заради миру» (Mobile Art for Peace). Проєкт реалізується під керівництвом професорки Ананди Брід, яка використовує синтез мистецтв як платформу для молоді, щоб поділитися ідеями та досвідом команди дослідників у використанні мистецтва як інструменту досягнення діалогу та миру в суспільствах, які пройшли через різні конфлікти – військові, етнічні, соціальні. У зв'язку із визначеною концепцією, проєкт був реалізований у чотирьох країнах: Руанді, Індонезії, Непалі, Киргизстані, кожна з яких потребувала залучення дієвих інструментів для налагодження діалогу та взаєморозуміння в суспільствах, надання психологічної підтримки їх громадянам. Для цього дослідниками проєкту запропоновано залучення мистецьких методів, різних форм традиційної національної культури. Особливе значення приділено ролі молоді у процесі встановлення миру через набуття відповідних комунікативних компетенцій [13].

Напрацьований командою вчених Університету Лінкольна та інших міжнародних організацій досвід використання мистецтва як ефективного механізму налагодження діалогу та миру в суспільстві може стати визначальним стратегічним орієнтиром для його залучення у багатьох сучасних суспільствах, які переживають наслідки різного роду конфліктів. Результати реалізації мистецького проєкту «Мистецтво заради миру» представлені в розроблених навчальних програмах, посібниках, рекомендаціях, багаточисельних звітах керівників та відгуках учасників. Їх значення полягає у виробленні концептуальних підходів для виховання молоді та підростаючого покоління на основі мистецтва як інструменту досягнення діалогу та миру.

Висновки. Програмні державні документи сфері культури («Біла книга культури», Стратегія 2020–2030 Let's Create), діяльність дослідницьких інституцій, освітні програми з мистецтва та гуманітарних дисциплін навчальних установ дають можливість

виокремити основні положення та напрями сучасних науково-дослідницьких та освітніх стратегій Сполученого Королівства. Їх ключовими ідеями є розуміння вагомості значення інвестицій, спрямованих у культуру та творчість, що можуть принести широкі соціальні переваги, економічне зростання, яке вони генерують, а також роль, яку вони відіграють у створенні креативних громад. Спрямованість на інноваційність, розробку новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту, іммерсивних технологій в мистецтві, технологій віртуальної, доповненої та змішаної реальності, досліджень у сфері цифрової культури, результати яких інтегруються у сектори культурних індустрій, є найважливішою ознакою сучасних науково-дослідницьких стратегій. Для освітніх стратегій притаманна міждисциплінарність, поєднання усталених дисциплін із нещодавно створеними галузями, серед яких – цифрові гуманітарні науки, візуальні мистецтва, медіа, креативні індустрії, що відкривають широкі можливості для міждисциплінарної співпраці та новаторських досліджень. Їх орієнтованість на розв'язання найгостріших тем та подолання викликів сучасності дозволяє долати традиційні дисциплінарні кордони, створювати нові спеціалізації, використовувати потенціал мистецтва для вирішення складних проблем реального світу та досягнення справжніх соціально значущих змін.

Література

1. Культурна політика та мистецька освіта: моделювання процесів / кер.: Безгін О. І., Бернадська А. Є., Кочарян І. С., Успенська О. Ю. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2013. 176 с.
2. Маліков В. Культурна політика Великої Британії та її цінність для України. *Аспекти історичного музикознавства*. 2016. № 8. С. 65–73.
3. Цимбалова Х. Виникнення та розвиток культурної дипломатії та Британської Ради у Великій Британії: етапи інституціоналізації (початок XX – друге десятиліття XXI ст.). *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2005. Вип. 44, Т. 2. С. 87–91.
4. Arts and Humanities Research Council (AHRC). URL: <https://www.ukri.org/councils/ahrc/> (дата звернення: 03.01.2024).
5. Arts Council England. URL: <https://www.artscouncil.org.uk/> (дата звернення: 03.01.2024).
6. College of Arts, Social Science and Humanities University of Lincoln. URL: <https://www.lincoln.ac.uk/collegeofartssocialsciencesandhumanities> (дата звернення: 03.01.2024).
7. Department for Culture, Media, Sport (DCMS). URL: <https://www.gov.uk/government/org>

anisations/department-for-culture-media-and-sport (дата звернення: 03.01.2024).

8. Faculty Arts and Humanities. URL: <https://www.kcl.ac.uk/artshums> (дата звернення: 03.01.2024).

9. King's College London. URL: <https://www.kcl.ac.uk> (дата звернення: 03.01.2024).

10. Kingston School of Art. URL: <https://www.kingston.ac.uk/faculties/> (дата звернення: 03.01.2024).

11. Kingston University London. Research and Innovation. URL: <https://www.kingston.ac.uk/faculties/kingston-school-of-art/research-and-innovation/> (дата звернення: 03.01.2024).

12. Kingston University London. URL: <https://www.kingston.ac.uk/faculties/> (дата звернення: 03.01.2024).

13. Mobile Arts for Peace (MAP). URL: <https://map.lincoln.ac.uk/> (дата звернення: 03.01.2024).

14. New funding support UK artists to work with immersive tech. URL: <https://www.ukri.org/news/new-funding-supports-uk-artists-to-work-with-immersive-tech/> (дата звернення: 03.01.2024).

15. Research Centres Faculty of Arts and Humanity. URL: <https://www.kcl.ac.uk/artshums/research/research-centres> (дата звернення: 03.01.2024).

16. Research England. URL: <https://www.ukri.org/councils/research-england/> (дата звернення: 03.01.2024).

17. Strategy 2020-2030 «Let's Create»: Arts Council England. URL: <https://www.artscouncil.org.uk/lets-create/strategy-2020-2030> (дата звернення: 03.01.2024).

18. The Culture White Paper. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a8149efe5274a2e8ab53297/DCMS_Arts_and_Culture_White_Paper_Accessible_version.pdf (дата звернення: 03.01.2024).

19. The History of Arts Council. URL: <https://www.artscouncil.org.uk/our-organisation/our-history> (дата звернення: 03.01.2024).

20. UK Research and Innovation. URL: <https://www.ukri.org> (дата звернення: 03.01.2024).

21. University of Lincoln. URL: <https://www.lincoln.ac.uk/> (дата звернення: 03.01.2024).

References

1. Bezhin, O. I., Bernadska, A. E., Kocharian, I. S., Uspenska, O. Y. (2013). Cultural Policy and Art Education: Process Modelling. Kyiv [in Ukrainian].

2. Malikov, V. (2016). Cultural Policy of Great Britain and its Value for Ukraine. Aspects of Historical Musicology, 8, 65–73 [in Ukrainian].

3. Tsymbalova, Kh. (2005). Emergence and Development of Cultural Diplomacy and the British Council in the UK: Stages of Institutionalisation (Early Twentieth - Second Decade of the Twenty-First Century). Scientific Works of the Faculty of History of

Zaporizhzhia National University, 44 (2), 87–91 [in Ukrainian].

4. Arts and Humanities Research Council (AHRC). Retrieved from: <https://www.ukri.org/councils/ahrc/> [in English].

5. Arts Council England. Retrieved from: <https://www.artscouncil.org.uk/> [in English].

6. College of Arts, Social Science and Humanities University of Lincoln. Retrieved from: <https://www.lincoln.ac.uk/collegeofartssocialsciencesandhumanities> [in English].

7. Department for Culture, Media, Sport (DCMS). Retrieved from: <https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-culture-media-and-sport> [in English].

8. Faculty Arts and Humanities. Retrieved from: <https://www.kcl.ac.uk/artshums> [in English].

9. King's College London. Retrieved from: <https://www.kcl.ac.uk> [in English].

10. Kingston School of Art. Retrieved from: <https://www.kingston.ac.uk/faculties/> [in English].

11. Kingston University London. Research and Innovation. Retrieved from: <https://www.kingston.ac.uk/faculties/kingston-school-of-art/research-and-innovation/> [in English].

12. Kingston University London. Retrieved from: <https://www.kingston.ac.uk/faculties/> [in English].

13. Mobile Arts for Peace (MAP). Retrieved from: <https://map.lincoln.ac.uk/> [in English].

14. New Funding Support UK Artists to Work with Immersive Tech. Retrieved from: <https://www.ukri.org/news/new-funding-supports-uk-artists-to-work-with-immersive-tech/> [in English].

15. Research Centres Faculty of Arts and Humanity. URL: <https://www.kcl.ac.uk/artshums/research/research-centres> [in English].

16. Research England. Retrieved from: <https://www.ukri.org/councils/research-england/> [in English].

17. Strategy 2020–2030 Let's Create: Arts Council England. Retrieved from: <https://www.artscouncil.org.uk/lets-create/strategy-2020-2030> [in English].

18. The Culture White Paper. Retrieved from: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a8149efe5274a2e8ab53297/DCMS_Arts_and_Culture_White_Paper_Accessible_version.pdf [in English].

19. The History of Arts Council. Retrieved from: <https://www.artscouncil.org.uk/our-organisation/our-history> [in English].

20. UK Research and Innovation. Retrieved from: <https://www.ukri.org> [in English].

21. University of Lincoln. Retrieved from: <https://www.lincoln.ac.uk/> [in English].

*Стаття надійшла до редакції 04.01.2024
Отримано після доопрацювання 05.02.2024
Прийнято до друку 12.02.2024*